

پژوهشی درباره کتاب‌های منتشر شده در موضوع موسیقی

سعادت احمدزاده^۱

چکیده: کتابشناسی مؤثرترین محل برای اطلاع‌رسانی به محققان و پژوهشگران در زمینه تازه‌ترین اطلاعات آثار منتشر شده است. این مقاله با هدف بررسی جگونگی نشر کتاب‌های فارسی در موضوع موسیقی طی سال‌های ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۹، نگارش یافته است. با توجه به پرسش‌های مطرح شده و براساس آمارهای به دست آمده از اطلاعات گردآوری شده نتایج حاصل شده است. از نکات مورد توجه در این مقاله، بررسی تعداد کتاب‌های منتشر شده در موضوع موسیقی در این دوره؛ بررسی تعداد کتاب‌های تألیف و یا ترجمه شده؛ تعداد پدیدآورندگان زن و مرد و بررسی وضعیت نشر ناشران مختلف است. با توجه به معرفی ۹۴۹ اثر منتشر شده در زمینه موسیقی، مستخرج از بانک اطلاعاتی هنر (خانه کتاب ایران) در دوره مورد بررسی، پراکندگی موضوع‌های مختلف موسیقی، تراکم تألیف و نیز موضوع‌هایی که کمتر مورد توجه بوده‌اند مشخص می‌شود. با توجه به افزایش منابع اطلاعاتی و مطالعات پراکنده در این زمینه، تحقیق حاضر موضوع‌هایی را که نیاز به تحقیق و پژوهش بیشتری دارند، مطرح می‌کند. در این تحقیق موضوع کتاب‌هایی که مربوط به سازهای مختلف موسیقی است بالاترین رقم را دربر دارد (۳۶۲ عنوان - ۳۸/۲ درصد). در موضوع موسیقی ایرانی ۹۹ عنوان و موسیقیدانان ایرانی ۸۹ عنوان کتاب منتشر شده است. رابطه میان موسیقی و هنرهای دیگر کمترین آمار را دارد (۱۶ عنوان).

کلیدواژه‌ها: موسیقی، تألیف، ترجمه، کتابشناسی

مقدمه

محقق را از منابع غنی محروم می‌سازد. با توجه به نقش مهم کتابشناسی‌ها در زمینه اطلاع‌رسانی و با هدف دسترسی محققان و پژوهشگران به تازه‌ترین اطلاعات درباره آثار منتشر شده فارسی، تحقیق حاضر،

اطلاع‌رسانی و دسترس پذیرکردن پژوهش‌های علمی و تازه‌ترین اطلاعات درباره آثار منتشر شده باعث جلوگیری از اتلاف وقت پژوهشگران می‌شود. ضعف نظام اطلاع‌رسانی مهم‌ترین عامل عقب ماندگی علمی است. عدم اطلاع و عدم امکان دسترسی به پژوهش‌های علمی و آثار منتشر شده،

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی کتابخانه دانشکده هنرهای زیبا

تا براساس برآوردهای آماری موضوع‌هایی برای تحقیقات آینده پیشنهاد شود.

پرسش‌های اساسی

یافته‌های این تحقیق براساس تجزیه و تحلیل نتایج پرسش‌های زیر تنظیم شده است:

۱. آثار منتشر شده در موضوع‌های مختلف موسیقی چگونه است؟
۲. چه تعداد از کتب منتشر شده در موضوع موسیقی تألیف و چه تعداد ترجمه است؟
۳. وضعیت نشر کتب موسیقی از طریق انتشارات دانشگاه تهران، سازمان‌ها، مؤسسات و دیگر ناشران چگونه است؟
۴. بیشترین توجه به چه موضوعی شده است؟
۵. در کتب منتشر شده موسیقی به چه موضوعی کمترین توجه شده است؟
۶. وضعیت و شرایط حاکم بر انتشار کتاب‌های موسیقی چگونه بوده است؟
۷. چه تعداد از آثار منتشر شده توسط زنان و چه تعداد توسط مردان تألیف و ترجمه شده‌اند؟

هدف و فایده پژوهش

هدف کلی

برای ارتقاء سطح کیفی پژوهش‌های مربوط به موسیقی و ایجاد سهولت در کار محققان و کارشناسان مسائل هنری، اطلاع از سطح کیفی و کمی پژوهش‌های انجام شده در موضوع‌های مختلف موسیقی مورد نیاز است.

اهداف ویژه

۱. تعیین موضوع‌هایی که بیشتر مورد توجه بوده است.
۲. تأکید بر زمینه‌های مختلف موضوعی و نیاز به

منابع چاپ شده فارسی در موضوع موسیقی را بررسی می‌کند تا کاستی‌ها و کمبودها در موضوع‌هایی که باید توجه بیشتری بدان مبذول داشت، مشخص شود و راهگشایی برای ادامه تحقیقات در این زمینه باشد. به این ترتیب از انجام تألیفات تکراری پرهیز می‌شود و آثار نو و اصیل، خواهد توانست بخشی را در تألیفات بگشاید تا از طریق تعامل افکار و ادامه آثار نو بتوان گامی را در ارتقای فرهنگی جامعه برداشت.

تعریف مسئله

تحقیق حاضر به بررسی کتب منتشر شده فارسی در موضوع موسیقی در فاصله سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۹ می‌پردازد. در این بررسی سعی شده است با توجه به آثار چاپ شده در این زمینه به زبان فارسی، اطلاعاتی درباره موارد ذیل به دست آید:

۱. بررسی توزیع موضوع‌های مختلف موسیقی در دوره مورد نظر؛
 ۲. بررسی سهم تألیف و ترجمه در کتب منتشر شده؛
 ۳. بررسی وضعیت نشر انتشارات دانشگاه تهران و سازمان‌ها، مؤسسات و ناشران دیگر در موضوع موسیقی؛
 ۴. تعیین تراکم تألیفات در یک موضوع خاص؛
 ۵. تأثیر شرایط حاکم در این دوره بر تألیف و ترجمه کتب منتشر شده؛
 ۶. شاخص نمودن موضوع‌هایی که نیاز به تحقیق و پژوهش دارد و موضوع‌هایی که در دوره مورد بررسی، تألیفات کمتری داشته‌اند.
- برای اینکه در همه موضوع‌های موسیقی بتوان تحقیق کرد، آگاهی از پراکندگی موضوعی موسیقی در این دوره لازم است. در پایان این تحقیق علاوه بر ترسیم تصویری اجمالی از موضوع فعالیت‌های پژوهشی موسیقی در دوره مورد نظر، سعی شده است

گرفته است:

در سال ۱۳۷۷ تحقیقی با عنوان "بررسی کتاب‌های فارسی کتابداری و اطلاع‌رسانی از سال ۱۳۵۷ تا پایان سال ۱۳۷۲" توسط آذر کاتوزیان صورت گرفته است. در این تحقیق که توصیفی است و به روش پیمایشی انجام شده؛ جامعه مورد پژوهش کتاب‌های فارسی منتشر شده در ایران در زمینه کتابداری و اطلاع‌رسانی در حد فاصل دوره مورد بررسی بوده است. در این تحقیق روند انتشار کتب از لحاظ تعداد، تألیف و ترجمه و نیز اهمیت کتاب‌ها را از نظر موضوع مشخص می‌شود. مطابق نتایج بررسی میزان تألیف کتاب‌های منتشر شده بیش از ۲ برابر کتاب‌های ترجمه شده است و تولید کتاب‌های رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی ۲۹۸ عنوان بود که با توجه به دوره مورد بررسی در خور توجه نبوده است (۲۹:۳).

در سال ۱۳۷۶ "پژوهشی پیرامون انتشار کتاب‌های پزشکی در ایران" (۲) توسط فرزانه فرزین و رکن‌الدین احمدی لاری انجام شده است. هدف این پژوهش بررسی کتاب‌های پزشکی منتشر شده در کشور براساس پدیدآورندگان زن یا مرد و میزان تألیف و ترجمه آثار و نیز تأکید بر زمینه‌های مختلف موضوعی است. اطلاعات از بخش کتاب‌های تازه "مندرچ در مجله نشر دانش، از ابتدای انتشار (آذر ۱۳۵۹) تا آبان ۱۳۷۳ استخراج شده است. در این پژوهش بیشترین درصد کتب معرفی شده مربوط به بیماری‌های داخلی است که ۴۷/۸ درصد کل انتشارات را در بر می‌گیرد، در مرحله بعد کلیات پزشکی با ۱۶/۹۲ درصد، کمترین درصد مربوط به کالبدشناسی با ۹/۶۸ درصد کل انتشارات است که در رده آخر قرار دارد (۴۳:۲).

در سال ۱۳۷۹ تحقیقی با عنوان "بررسی وضعیت کتاب‌های منتشر شده در طول برنامه پنج‌ساله دوم توسعه" توسط سعادت احمدزاده صورت گرفته است. هدف این بررسی، مطالعه چگونگی نشر کتب فارسی

تحقیقات بیشتر در موضوع‌هایی که کمتر روی آنها کار شده است.

۳. شناخت تراکم تألیفات در یک موضوع خاص. فایده این بررسی این است که راهگشای تحقیقات مفیدتری برای پژوهشگران در زمینه‌های مختلف موسیقی باشد و به این ترتیب از تألیفات تکراری پرهیز شود.

روش تحقیق و شیوه گردآوری اطلاعات

این پژوهش از نوع توصیفی است. به روش پیمایشی و با استفاده از ابزار مشاهده و در صورت لزوم مصاحبه با استادان متخصص انجام شده است. اطلاعات به دست آمده، مستخرج از بانک اطلاعات هنر (خانه کتاب ایران) است. از دو نشریه نمایه و کتاب ماه نیز استفاده شده است. در هر یک از موارد فوق اطلاعات به دست آمده به صورت جداگانه گردآوری شده است. اطلاعات کتابشناختی هر عنوان شامل مؤلف، عنوان، مترجم، ویرایش، محل نشر، ناشر، سال نشر، صفحه شمار، قطع کتاب، دربرگه‌های مخصوص قید شد است. اطلاعات به دست آمده دسته‌بندی موضوعی شد و به دلیل گستردگی دوره مورد بررسی به ده دوره پنج ساله تقسیم‌بندی شد که به صورت جداول و نمودارهایی ارائه می‌شود و مورد تحلیل و مقایسه قرار می‌گیرند.

پیشینه پژوهش

از طریق سایت‌های Ros-Net و Daneshyor در پایگاه‌های اطلاعاتی EBSCO، Elsevier و Eric جست‌وجو شد و در مورد مقاله حاضر، پیشینه‌ای در تحقیقات خارج از ایران یافت نشد.

در ایران تحقیقات مشابهی به شرح زیر صورت

رشته هنر در طول برنامه پنج ساله دوم (۱۳۷۳ تا پایان ۱۳۷۷) است. تعداد کتاب، گرایش موضوعی، مؤلفان و مترجمان زن و مرد، نسبت تألیف و ترجمه، نوبت چاپ، شمارگان و سهم ناشران دانشگاهی در تألیف کتاب‌های این حوزه از نکات مورد توجه این مقاله است. روش این پژوهش پیمایشی و نتایج حاصل از آن با این شرح است: تولید کتاب‌های هنر در دوره مورد بررسی ۲۱۵۹ عنوان بوده است. از میان کتاب‌های منتشر شده در رشته هنر ۲۱ درصد به موضوع موسیقی اختصاص یافته است که بالاترین مرتبه را دارد. موضوع تئاتر و سینما با ۱۷/۱ درصد در مرتبه دوم قرار می‌گیرد. موضوع مجسمه‌سازی و طراحی صنعتی کمترین تعداد را دارند. کتاب‌های تألیف شده بیش از ۷۵ برابر آثار ترجمه شده است و کتاب‌های تولید شده توسط مردان ۶۲/۵ درصد و زنان ۵۷/۵ درصد است (۱:۱۲۰).

شیوه تجزیه و تحلیل یافته‌های پژوهش

برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها، اطلاعات گردآوری شده براساس رده‌بندی کنگره، تقسیم‌بندی موضوعی شدند و براساس پرسش‌های اساسی پژوهش در جداول قرار گرفتند. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و دستیابی به نتیجه از آمار توصیفی، و برای تهیه نمودارها از نرم‌افزار آماری اکسل^۱ استفاده شده است و همچنین برای تجزیه و تحلیل کیفی و کمی تألیفات در موضوع موسیقی، براساس نیاز سنجی اقدام به مصاحبه با استادان و متخصصان موسیقی گردید و اطلاعات مناسب درباره نیازهای هریک از موضوع‌های موسیقی گردآوری شد. در این رابطه به‌طور روشن در مورد تراکم تألیفات در موضوع‌های موسیقی و نیز موضوع‌هایی که مورد کم لطفی قرار گرفته‌اند و دارای تألیفات کمتری هستند، تجزیه و تحلیل شده است.

نتایج حاصل از جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که

از ۹۴۹ اثر معرفی شده در زمینه موسیقی، ۱۷۲ عنوان به کلیات موسیقی، ۲۹ عنوان به فرهنگ‌ها و دایرة المعارف‌ها، ۲۲ عنوان به تاریخ و نقد موسیقی، ۹۹ عنوان به موسیقی ایران، ۷۵ عنوان به موضوع آهنگ‌سازی، ۸۹ عنوان به موسیقیدانان ایرانی، ۳۲ عنوان به موسیقیدانان جهان، ۱۶ عنوان به رابطه میان موسیقی و هنرهای دیگر، ۵۳ عنوان به آموزش و فراگیری موسیقی و ۳۶۲ عنوان به موضوع سازها اختصاص دارد که این موضوع در میان آثار منتشر شده موسیقی بالاترین رقم را دارا است. در رابطه با وضعیت نشر کتاب‌های موسیقی مصاحبه‌ای با آقای مجید کیانی استادیار گروه آموزشی موسیقی دانشکده هنرهای زیبا صورت گرفته است که حاکی از افزایش انتشار کتاب‌های آموزشی در سال‌های اخیر است (۴).

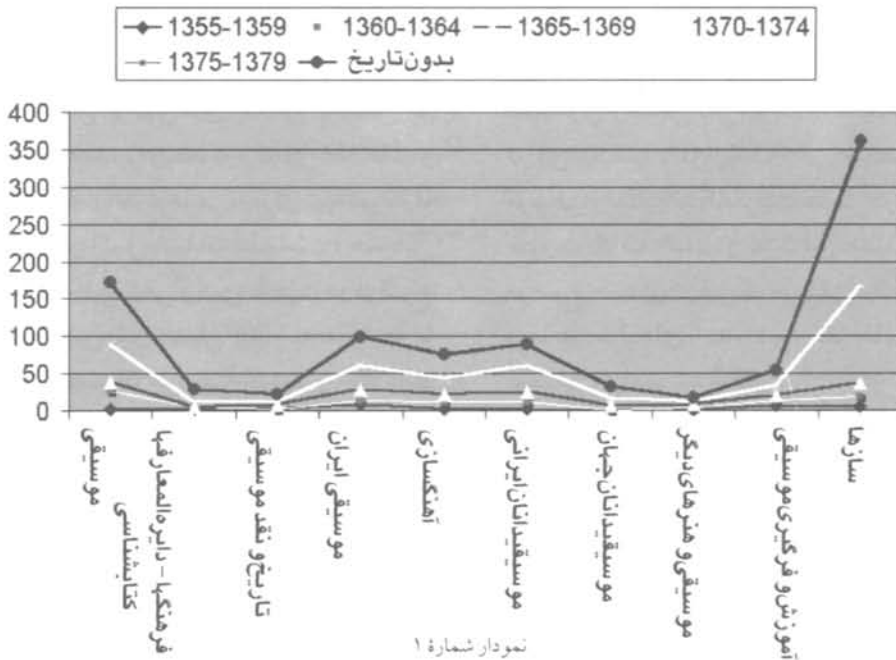
در مورد وضعیت کتاب‌های موسیقی گفتگویی با آقای کامبیز روشن‌روان از موسیقیدانان و آهنگسازان شناخته شده انجام شده است که در کتاب هفته به چاپ رسید و تأکید بر این مطلب دارد که کتابشناسی مختلف در زمینه سازهای ایرانی منتشر می‌شوند که در سال‌های پیش مورد استفاده بوده و مطالب جدیدتری را شامل نمی‌شوند (۶:۹). گفتگوی دیگری در این زمینه با دکتر ارزنگ ناجی متخصص فیزیک موسیقی و استاد دانشگاه تربیت مدرس در همان نشریه صورت گرفته است و تأیید این مطلب است که موضوع جدیدی در فیزیک موسیقی ارائه نشده است و ما در سال‌های آینده دچار فقر علمی در مورد موسیقی خواهیم شد (۵:۹).

از نتایج حاصل از جدول ۱ مشهود است که دو دوره پنج‌ساله ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۹ بالاترین رقم (۷۴۲ عنوان، ۷۸۲ درصد) انتشار کتاب‌های موسیقی در موضوعات مختلف را دربر دارد. نمودار شماره ۱ نیز گویای این آمار است.

انتشار کتاب‌های موسیقی در سال‌های جنگ تحمیلی بوده است که پس از آن از رشد کمی برخوردار شد. نیز مانند دیگر آثار در تعدادی محدود (۱۹۹ عنوان، ۲۱ درصد)

جدول ۱. توزیع فراوانی موضوع‌های موسیقی در سال‌های ۱۳۷۹-۱۳۵۵

موضوع	سال		۱۳۵۹-۱۳۵۵		۱۳۶۴-۱۳۶۰		۱۳۶۹-۱۳۶۵		۱۳۷۴-۱۳۷۰		۱۳۷۹-۱۳۷۵		بدون تاریخ		جمع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
کلیات موسیقی	۲	۱/۲	۲۴	۱۴	۷/۵	۱۳	۴۹	۲۸/۵	۸۴	۴۸/۸	۰	۰	۱۷۲	۱۰۰	
فرهنگ‌ها، دایرةالمعارف‌ها، کتابشناسی‌ها	۲	۶/۹	۳	۱۰/۴	۰	۰	۷	۲۴/۱	۱۷	۵۸/۶	۰	۰	۲۹	۱۰۰	
تاریخ و نقد موسیقی	۱	۴/۵	۱	۴/۵	۶	۲۷/۳	۴	۱۸/۲	۱۰	۴۵/۵	۰	۰	۲۲	۱۰۰	
موسیقی ایران	۸	۸/۱	۶	۱۵/۲	۱۵	۳۱/۳	۳۱	۳۱/۳	۳۸	۳۸/۴	۱	۱	۹۹	۱۰۰	
آهنگسازی	۲	۲/۷	۱۰	۱۳/۳	۱۰	۱۳/۳	۲۱	۲۸	۳۰	۴۰	۲	۲/۷	۷۵	۱۰۰	
موسیقیدانان ایرانی	۲	۲/۳	۱۰	۱۱/۲	۱۳	۱۴/۶	۳۵	۳۹/۳	۲۹	۳۲/۶	۰	۰	۸۹	۱۰۰	
موسیقیدانان جهان	۰	۰	۰	۰	۶	۱۸/۷	۱۰	۳۱/۳	۱۶	۵۰	۰	۰	۱۶	۱۰۰	
موسیقی و هنرهای دیگر	۰	۰	۴	۲۵	۵	۳۱/۳	۳	۱۸/۷	۴	۲۵	۰	۰	۱۶	۱۰۰	
آموزش و فراگیری موسیقی	۷	۱۳/۲	۶	۱۱/۴	۷	۱۳/۲	۱۳	۲۴/۵	۲۰	۳۷/۷	۰	۰	۵۳	۱۰۰	
سازها	۵	۱/۴	۱۳	۳/۵	۱۸	۳۶/۵	۱۳۲	۱۸۹	۵۲/۲	۱۸۹	۵	۱/۴	۳۶۲	۱۰۰	
جمع	۲۹	۳/۱	۷۷	۸/۱	۹۳	۹/۸	۳۰۵	۳۲/۱	۴۳۷	۴۶/۱	۸	۰/۸	۹۴۹	۱۰۰	

کتاب‌های منتشر شده در موضوع موسیقی بر حسب تألیف و ترجمه

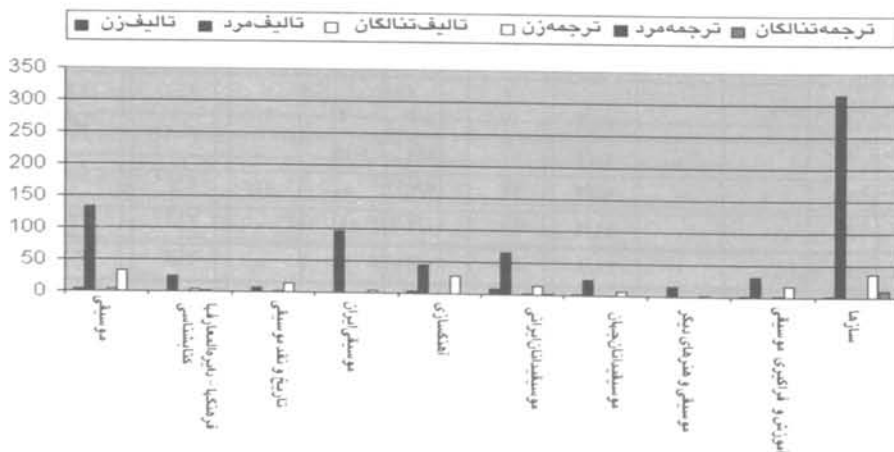
با توجه به جدول ۱۱ از مجموع ۹۴۹ اثر معرفی شده، ۷۷۴ عنوان (۸۱٫۶ درصد) از آثار تألیفی، و ۱۷۵ عنوان (۴٫۱۷ درصد) از آثار ترجمه است. از تعداد ۷۷۴ عنوان اثر تألیفی، ۱۹ عنوان (۲ درصد) توسط زنان و ۷۵۵ عنوان (۷۹٫۵ درصد) به وسیله مردان تألیف شده است. از ۱۷۵

اثر ترجمه شده، ۱۰ عنوان (۷٫۱ درصد) توسط زنان و ۱۵۳ عنوان (۸۶٫۱ درصد) توسط مردان و ۱۲ عنوان (۷٫۳ درصد) توسط سازمان‌ها ترجمه شده است. در میان موضوع‌های موسیقی، بیشترین تألیف و ترجمه به موضوع سازهای موسیقی اختصاص دارد. موضوع تاریخ و نقد موسیقی کمترین تألیف را دارد. تألیف و ترجمه توسط مردان بسیار بیشتر از زنان است. سهم

جدول ۱۰-۱. توزیع فراوانی موضوع‌های موسیقی بر حسب تألیف و ترجمه

موضوع	تألیف			ترجمه			جمع
	زنان		مرد		تالگان		
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
کلیات موسیقی	۴	۲/۳	۱۳۳	۷۷/۳	۰	۰	۱۷۲
فرهنگ‌ها، دایرةالمعارف‌ها و کتابشناسی‌ها	۰	۰	۲۴	۸۲/۸	۰	۰	۲۹
تاریخ و نقد موسیقی	۰	۰	۷	۳۱۲/۸	۰	۰	۲۲
موسیقی ایران	۰	۰	۹۶	۹۷	۳	۰	۹۹
آهنگسازی	۳	۴	۴۵	۶۰	۳۶	۰	۷۵
موسیقیدانان ایرانی	۸	۹	۶۵	۷۳/۱	۱۳	۱/۱	۸۹
موسیقیدانان جهان	۱	۳/۱	۲۴	۷۵	۷	۰	۳۲
موسیقی و هنرهای دیگر	۰	۰	۱۵	۹۳/۸	۱	۰	۱۶
آموزش و فراگیری موسیقی	۲	۳/۷	۳۱	۵۸/۵	۱۸	۳/۸	۵۳
سازها	۱	۰/۳	۳۱۵	۸۷	۳۶	۰	۳۶۲
جمع	۱۹	۲	۷۵۵	۷۹/۵	۱۵۳	۱/۱	۹۴۹

پژوهشی درباره کتاب‌های...

نمودار شمارة ۱۱

کتاب‌های موسیقی توسط دیگر ناشران منتشر شده است و در ۲۴ عنوان (۲/۵ درصد) نام ناشر ذکر نشده است. در این جدول ناشران غیردولتی نیز بالاترین رقم را به خود اختصاص داده‌اند. نمودار شماره ۲.۱ نشان می‌دهد که بالاترین رقم انتشار کتاب‌های موسیقی مربوط به ناشران خصوصی است و دانشگاه تهران کمترین آمار را در انتشار کتاب‌های موسیقی دارد. مؤسسات و سازمان‌های دولتی انتشار تعداد محدودی کتاب‌های موسیقی را به عهده دارند.

زنان و مردان در تألیف کتاب‌های موسیقی بیشتر از سهم آنان در ترجمه است. نمودار شماره ۱.۱ بالاترین رقم را برای تألیف کتاب‌های موسیقی به خصوص درباره انواع سازهای موسیقی نشان می‌دهد. برطبق این نمودار تألیف کتاب‌های موسیقی توسط مردان بیشتر از زنان است. سازمان‌ها و مؤسسات دولتی در تألیف کتاب‌های موسیقی هیچ نقشی ندارند و در ترجمه کتاب‌های موسیقی نیز سهم کمی داشته‌اند.

کتاب‌های منتشر شده درباره موسیقی براساس ناشر

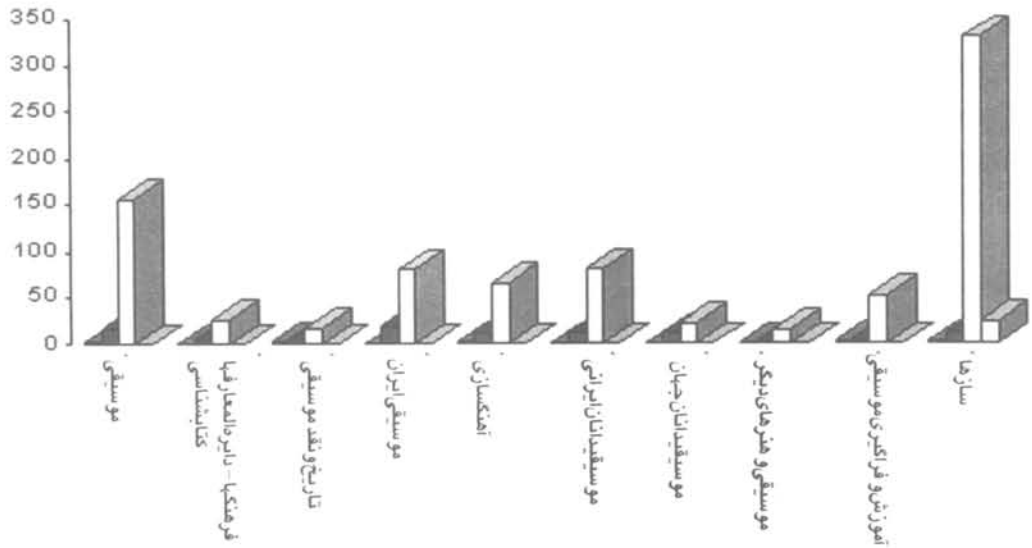
کتاب‌های منتشر شده درباره موسیقی
برحسب نوبت چاپ
با توجه به جدول ۳.۱ از مجموع ۹۴۹ عنوان کتاب در موضوع‌های مختلف موسیقی در طول دوره مورد بررسی، ۶۷۰ عنوان (۷۰/۶ درصد) از کتاب‌ها، چاپ اول

همان‌طور که در جدول ۲.۱ مشاهده می‌شود، ۶ عنوان (۰/۶ درصد) از کتاب‌های موسیقی توسط انتشارات دانشگاه تهران، ۸۴ عنوان (۷/۹ درصد) توسط سازمان‌ها و مؤسسات و ۸۳۵ عنوان (۸۸ درصد) از عناوین

جدول ۲.۱. توزیع فراوانی موضوع‌های موسیقی براساس ناشر

موضوع	ناشر		دانشگاه تهران		مؤسسات		دیگر ناشران		بدون ناشر		جمع
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
کلیات موسیقی	۱	۰/۶	۱۷	۹/۹	۱۵۴	۸۹/۵	۰	۰	۱۷۲	۱۰۰	
فرهنگ‌ها، دایرةالمعارف‌ها، کتابشناسی‌ها	۰	۰	۴	۱۳/۸	۲۵	۸۶/۲	۰	۰	۲۹	۱۰۰	
تاریخ و نقد موسیقی	۱	۴/۵	۴	۱۸/۲	۱۷	۷۷/۳	۰	۰	۲۲	۱۰۰	
موسیقی ایران	۰	۰	۱۹	۱۹/۲	۸۰	۸۰/۸	۰	۰	۹۹	۱۰۰	
آهنگسازی	۱	۱/۳	۱۰	۱۳/۳	۶۴	۸۵/۴	۰	۰	۷۵	۱۰۰	
موسیقیدانان ایرانی	۰	۰	۹	۱۰/۱	۸۰	۸۹/۹	۰	۰	۸۹	۱۰۰	
موسیقیدانان جهان	۰	۰	۱۰	۳۱/۲	۲۲	۶۸/۸	۰	۰	۳۲	۱۰۰	
موسیقی و هنرهای دیگر	۰	۰	۱	۶/۳	۱۵	۹۳/۷	۰	۰	۱۶	۱۰۰	
آموزش و فراگیری موسیقی	۲	۲/۸	۱	۱/۹	۵۰	۹۴/۳	۰	۰	۵۳	۱۰۰	
سازها	۱	۰/۳	۹	۲/۵	۳۲۸	۹۰/۶	۲۴	۶/۶	۳۶۲	۱۰۰	
جمع	۶	۰/۶	۸۴	۸/۹	۸۳۵	۸۸	۲۴	۳/۵	۹۴۹	۱۰۰	

ناشر بدون ناشر □ ناشر □ دیگر ناشران ■ ناشر دانشگاه تهران □ ناشر موسسات

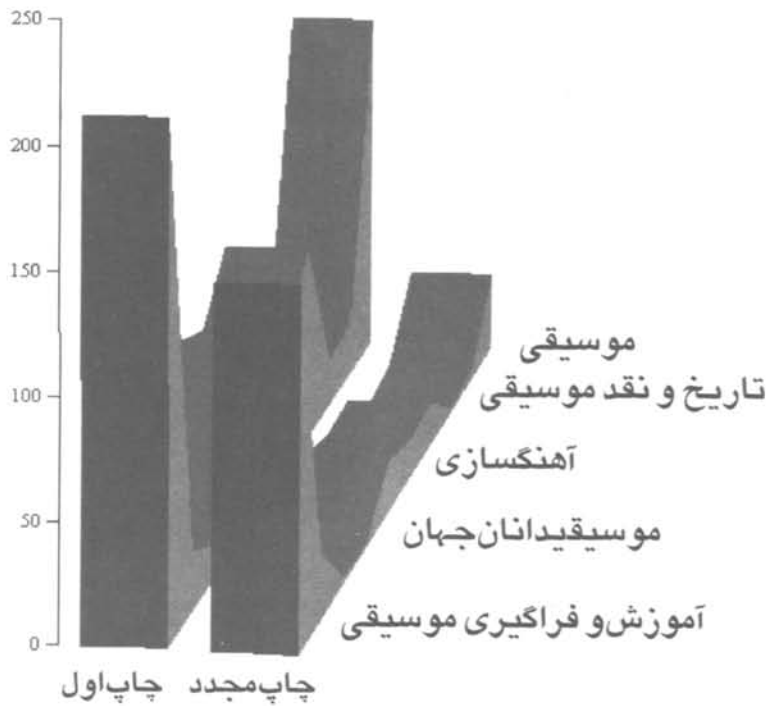
تعداد شمارۀ ۲.۱

جدول ۳.۱. توزیع فراوانی موضوع های موسیقی بر حسب نوبت چاپ

موضوع	وضعیت چاپ		اول		مجدد		جمع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
کلیات موسیقی	۱۴۰	۸۱/۴	۳۲	۱۸/۶	۱۷۲	۱۰۰	۱۷۲	۱۰۰
فرهنگها، دایرةالمعارفها، کتابشناسیها	۲۳	۷۹/۳	۶	۲۰/۷	۲۹	۱۰۰	۲۹	۱۰۰
تاریخ و نقد موسیقی	۲۰	۱۹	۲	۹	۲۲	۱۰۰	۲۲	۱۰۰
موسیقی ایران	۸۱	۸۱/۸	۱۸	۱۸/۲	۹۹	۱۰۰	۹۹	۱۰۰
آهنگسازی	۵۸	۷۷/۳	۱۷	۲۲/۷	۷۵	۱۰۰	۷۵	۱۰۰
موسیقیدانان ایرانی	۶۷	۷۵/۳	۲۲	۲۴/۷	۸۹	۱۰۰	۸۹	۱۰۰
موسیقیدانان جهان	۳۰	۹۳/۷	۲	۶/۳	۳۲	۱۰۰	۳۲	۱۰۰
موسیقی و هنرهای دیگر	۱۳	۸۱/۲	۳	۱۸/۸	۱۶	۱۰۰	۱۶	۱۰۰
آموزش و فراگیری موسیقی	۳۵	۴۷/۲	۲۸	۵۲/۸	۵۳	۱۰۰	۵۳	۱۰۰
سازها	۲۱۳	۵۸/۸	۱۴۹	۴۱/۲	۳۶۲	۱۰۰	۳۶۲	۱۰۰
جمع	۶۷۰	۷۰/۶	۲۷۹	۲۹/۴	۹۴۹	۱۰۰	۹۴۹	۱۰۰

به ترتیب بالاترین رقم را دارند که با توجه به اظهار نظر متخصصان این حوزه، بیشتر کتاب‌های چاپ شده در خصوص آموزش موسیقی تکراری است و اغلب موضوع‌های مختلف موسیقی به خصوص تاریخ و نقد

و ۲۷۹ عنوان (۲۹۴ درصد) چاپ مجدد است که نشان از توجه بیشتر در تألیف و ترجمه کتاب‌های موسیقی است تا تجدید چاپ آنها. کتاب‌های چاپ اوّل در موضوع موسیقی بیش از ۲ برابر کتاب‌های چاپ مجدد است.

نمودار شماره ۳.۱

نتیجه گیری

و نیز فیزیک موسیقی با کمبود منابع روبرو است.
۲. در دوره مورد بررسی، روند اندکی رشد در کتاب‌های منتشر شده موضوع‌های مختلف موسیقی مشهود است.

۳. از تعداد ۹۴۹ عنوان کتاب منتشر شده، تعداد ۷۷۴ عنوان (۸۱.۶ درصد) از آثار تألیفی، و ۱۷۵ عنوان

نتایج حاصل از جداول و نمودارها درباره کتاب‌های منتشر شده در موضوع‌های مختلف موسیقی نشان می‌دهد که:

۱. موضوع سازهای موسیقی با ۳۶۲ عنوان (۳۸.۱ درصد) و کلیات موسیقی با ۱۷۴ عنوان (۱۸.۱ درصد)

فعالیت و مشارکت بیشتر زنان در تألیف و ترجمه آثار هنری؛

با حمایت از سازمان‌ها و مؤسسات فرهنگی، انتشار کتاب‌های موسیقی با کیفیت و محتوایی بهتر زیر نظر متخصصان ارائه شود و از تألیفات تکراری پرهیز شود.

ماخذ:

۱. احمدزاده، سعادت. "بررسی وضعیت کتاب‌های منتشر شده در طول دوره پنجاه ساله دوم توسعه". نشریه هنرهای زیبا دانشگاه تهران، ۷ (تابستان ۱۳۷۹): ۱۲۰-۱۲۳.

۲. فرزین، فرزانه؛ احمدی لاری، رکن‌الدین. "پژوهشی پیرامون انتشار کتاب‌های پزشکی در ایران". پیام کتابخانه. دوره هفتم، ۱ (پاییز ۱۳۷۶): ۲۳-۴۹.

۳. کاتوزیان، آذر. "بررسی کتاب‌های فارسی کتابداری و اطلاع‌رسانی". کتابداری، دفتر ۲۸ و ۲۹ (۱۳۷۷): ۲۹-۴۴.

۴. کیانی، مجید. دانشکده هنرهای زیبا، مصاحبه، ۱۳ خرداد ۱۳۸۱.

۵. گفتگو با ارژنگ ناجی. متخصص فیزیک موسیقی. کتاب هفته، ۴۵ (اسفند ۱۳۸۰): ۹.

۶. گفتگو با کامبیز روشن‌روان. موسیقیدان و آهنگساز. کتاب هفته، ۴۵ (اسفند ۱۳۸۰): ۹.

تاریخ دریافت: ۸۱۳۳/۲۵

(۱۷۴ درصد) ترجمه هستند. در میان موضوع‌های موسیقی، بیشترین تألیف و ترجمه به موضوع سازهای موسیقی اختصاص دارد. موضوع تاریخ و نقد موسیقی کمترین تألیف را نشان می‌دهد. مردان با ۷۵۵ عنوان (۷۹/۵ درصد) تألیف و ۱۵۳ عنوان (۱۶/۱ درصد) ترجمه بالاترین سهم را در تألیف و ترجمه آثار معرفی شده دارند. زنان در مجموع ۲۹ اثر را تألیف و ترجمه کرده‌اند. ۴. از تعداد ۹۴۹ اثر معرفی شده، تعداد ۸۳۵ عنوان توسط ناشران مختلف به چاپ رسیده است که سهم مؤسسات و سازمان‌ها در انتشار کتاب‌های موسیقی ۸۴ عنوان است.

۵. از همه آثار معرفی شده در زمینه موسیقی، ۶۷۰ عنوان (۷۰/۶ درصد) چاپ اوک و ۲۷۹ عنوان (۲۹/۴ درصد) چاپ مجدد است. تعداد کتاب‌های چاپ اوک بیش از ۲ برابر چاپ مکرر است.

پیشنهادها

با توجه به پراکندگی موضوعی در آثار منتشر شده در زمینه موسیقی و نیز نقطه نظرهای استادان این فن؛ انتشار کتاب‌های موسیقی تنها از نظر کمی رو به رشد دارد و به طور محتوایی و کیفی قابل توجه نیست. رشد کتاب‌های آموزشی زیاد و تکراری است. پیشنهاد می‌شود که این کتاب‌ها زیر نظر استادان متخصص تألیف شود.

- کتاب‌های درسی نیاز به تألیف مجدد و تحقیق دارد؛
- مؤلفان، محققان، مصنفان و مترجمان باید مورد حمایت قرار گیرند و به وسیله ایجاد انگیزه در آنان، تألیف و تحقیق را افزایش داد؛

- ایجاد تسهیلات مالی از طرف دانشگاه‌ها و مراکز علمی برای استادان و محققان این رشته؛

- حمایت دانشگاه‌ها از محققان و مؤلفان در انتشار کتاب‌های هنری؛